Storstockholms brandförsvar

Beslut
Tillsynsdatum: 2018-10-02
Beslutsdatum: 2019-05-27
Diarienummer: 2018-002960

Verksamhetsnamn	Verksamhetsnummer
Trafikförvaltningen, tunnelbanan	14724
Organisationsnamn	Organisationsnummer
Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik	556013-0683
Adress	
Lindhagensgatan 100, 112 18 Stockholm	

Beslut om föreläggande enligt 5 kap. 2 § Lag om skydd mot olyckor, LSO

Med stöd av Lag om skydd mot olyckor, LSO (SFS 2003:778) 5 kap. 1 §, har tillsyn utförts, varvid Storstockholms brandförsvar fattat beslut om följande föreläggande.

Angivna åtgärder är beslutade med stöd av LSO (SFS 2003:778) 2 kap. 2-3 §§ samt 5 kap. 2 § andra och tredje styckena.

Detta beslut kan skriftligen överklagas inom tre veckor från beslutets delgivande.
Överklagandet ställs till Länsstyrelsen i Stockholms län, men sänds in till:

Storstockholms brandförsvar
Box 1328
111 83 Stockholm

I skrivelsen ska det tydligt anges vilken ändring av beslutet som begärs.

Ägaren åläggs att vid eventuell överlåtelse meddela tillsynsförrättaren uppgifter om den nya ägaren.

Om åtgärder enligt detta beslut inte har vidtagits efter de datum som beslutet anger avser Storstockholms brandförsvar pröva förutsättningarna för att förena detta beslut med ett vite.

Tillsynsförrättare/Delegat	Telefon
Magnus Gärtner, Brandinspektör	08-454 89 25
	e-post
	magnus.gartner@ssbf.brand.se
Ärendet har handlagts i samråd med Sten Thörnvik, Mårten Markselius, Gunnar Neselius	

Brist

- **Långa utrymningsvägar/angreppsvägar utan skydd mot rökspridning.**
- **Avsaknad av funktionella stigarledningar.**

Beslut
För att begränsa risken för allvarliga skador på människor och egendom till följd av brand föreläggs Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik (org.nr 556013-0683) att vidta följande åtgärder:

1. **Avskiljande partier eller motsvarande**
   Trafikförvaltningen ska utforma en funktion som begränsar brand- och brandgasspridning mellan plattformsutrymme och rulltrapp/trappschakt mot utrymningsväg på nedanstående tunnelbanestationer. Detta för att utrymning och räddningsinsatser ska kunna utföras i en säker miljö. Funktionen innebär att utrymningsvägar ska hållas rökfria så att personer kan utrymma och en räddningsinsats kan genomföras. I fortsatt text kommer detta att benämnas avskiljning. En avskiljning ska innehålla genomföringar för räddningstjänstens slangutrustning.

   För nedanstående stationer, med endast en uppgång, ska åtgärden vara genomförd senast 2023-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

   - Duvbo
   - Hallonbergen
   - Hjulsta
   - Huvudsta
   - Mörby Centrum
   - Rinkeby
   - Rissne
   - Skarpnäck
   - Solna Strand
   - Universitetet
   - Västra Skogen

   För nedanstående stationer ska åtgärden vara genomförd senast 2025-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

   - Akalla
   - Danderyds Sjukhus
   - Fridhemsplan
   - Gärdet
   - Husby
   - Karlaplan
   - Kungsträdgården
   - Liljeholmen
   - Mariatorget
   - Medborgarplatsen
   - Näckrosen
   - Odenplan
   - Rådhuset
   - Rådmansgatan
   - S:t Eriksplan

- Skanstull
- Slussen
- Solna Centrum
- Stadion
- Stadshagen
- Sundbyberg Centrum
- T-Centralen
- Tekniska Högskolan
- Tensta

Z 24 tot; 35

2. **Genomföringar för räddningstjänstens slangutrustning**
   På följande stationer där avskiljande partier är installerade ska dessa förses med genomföringar för räddningstjänstens slangutrustning. Detta för att möjliggöra en snabb räddningsinsats samt bibehålla avskiljningens funktion under räddningsinsats. Åtgärden ska vara genomförd senast 2021-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

   - Aspudden
   - Bagarmossen
   - Bergshamra
   - Farsta strand
   - Hötorget
   - Midsommarkransen
   - Skärholmen
   - Zinkensdamm
   - Östermalmstorg

3. **Byte av skjutdörr mot slagdörr**
   På följande stationer där avskiljande partier är installerade ska skjutdörr i avskiljning bytas mot slagdörr med dörrstängare. Detta för att utrymning och räddningsinsatser ska kunna utföras i en säker miljö. Åtgärden ska vara genomförd senast 2021-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

   - Aspudden
   - Ropsten
   - Zinkensdamm

4. **Ny stigarledning**
   På T-Centralen Grön och Röd linje saknas stigarledning. Stigarledning ska installeras så att intag placeras i anslutning till entré och uttag innanför avskiljning mellan rulltrapp/trappschakt och plattform. Detta för att möjliggöra en snabb räddningsinsats. Åtgärden ska vara genomförd senast 2021-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

5. **Komplettering av stigarledning vissa stationer**
   Uttag för stigarledning ska kompletteras för nedanstående stationer, där det endast finns uttag i ena änden av plattformen. Uttag ska placeras innanför avskiljning mellan rulltrapp/trappschakt och plattform. Om ny stigarledning byggs för att tillgodose detta ska intag placeras vid

respektive entré. Detta för att möjliggöra en snabb räddningsinsats. Åtgärden ska vara genomförd senast 2021-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

- T-Centralen blå linje, uppgång Sergels Torg.
- Slussen, uppgång Södermalms torg.
- Odenplan, uppgång Odenplan.
- Medborgarplatsen, uppgång Folkungagatan.
- Skanstull, uppgång Ringvägen.

6. **Intag vissa befintliga stigarledningar**
På följande stationer är intaget till stigarledning placerade på ett sådant sätt att det bedöms försvåra och fördröja en räddningsinsats. Intag ska flyttas så att de är i närheten av entré. Detta för att möjliggöra en snabb räddningsinsats. Åtgärden ska vara genomförd senast 2025-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

- Bergshamra, intag flyttas från Bergshamraleden till södra entrén.
- Duvbo, intag flyttas till entré.
- Fridhemsplan, intag Fridhemsgatan Blå linje flyttas till södra entrén.
- Gärdet, intag vid Furusundsgatan flyttas till entré Värtavägen.
- Hallonbergen, intag flyttas till entré vid Hallonbergsplan.
- Husby, intag flyttas till entré vid Husby Centrum.
- Hötorget, intagen flyttas till norra och södra entréerna.
- Karlaplan, intag Fältöversten flyttas till entré.
- Kungsträdgården, intag flyttas till entré Gustav Adolfs Torg.
- Mariatorget, intag flyttas till entré Swedenborgsgatan.
- Midsommarkransen, intag flyttas till entré.
- Rådhuset, intag Kungsklippan flyttas till entré Kungsholmsgatan.
- Sundbyberg Centrum, intag Prästgårdsgatan flyttas till norra entrén.
- Östermalmstorg, intag flyttas till entré Sibyllegatan.

7. **Uttag för stigarledningar ska mynna i skyddad miljö**
På samtliga undermarkstationer, förutom Bagarmossen där detta redan uppfylls, ska uttag för stigarledningar flyttas så att de mynnar i skyddad miljö (innanför avskiljning enligt punkt 1 i detta föreläggande). Detta för att möjliggöra en snabb räddningsinsats. Åtgärden ska vara genomförd senast 2025-01-01. Utförandet redovisas för SSBF genom dokumentation samt vid behov platsbesök.

Bakgrund

SSBF genomförde tillsynsbesök hos Trafikförvaltningen 2018-10-02. Efter detta har platsbesök skett under hösten 2018 på samtliga tunnelbanans undermarksstationer. Trafikförvaltningen har därefter fått ta del av tillhörande tjänsteanteckningar. Som samlad bedömning efter ovanstående besök samt trafikavdelningens kommentarer till tillsynen har SSBF kommit till slutsatsen att krav på åtgärd måste ske avseende möjlighet till utrymning (avskiljning) för de resande samt möjlighet för räddningsinsats (stigarledningar). Under arbetet med denna tillsyn har det konstaterats att rulltrapporna är viktiga för utrymningen och därför har SSBF fört en dialog med TF om att rulltrappornas funktion måste vara säkerställd. SSBF har i denna tillsyn valt att inte fatta beslut om krav på åtgärd. Krav kan dock komma att ställas i framtida tillsyner.

Brandförsvaret har erfarenheter vid bränder i tunnelbanan (till exempel Rinkeby 2005 samt T-centralen 2009). Vid dessa tillfällen har brandrök spridits i utrymningsväg samt angreppsvägar på ett sådant sätt att fara har uppstått för de resande samt att brandförsvarets insatspersonal har fått genomföra insats i svår och riskfylld miljö. Om det vid dessa tillfällen hade funnits en avskiljande funktion mellan plattformsrum och utrymningsväg hade det underlättat utrymning och brandförsvarets insats. Rökavskiljning mellan plattformsområde och rulltrappa i syfte att höja säkerheten för utrymmande har tidigare varit en fråga mellan brandförsvaret och TF. År 2008 upprättades "Handlingsplan för långsiktigt säkerhetshöjande åtgärder i tunnelbanan" (SL-2007-3704) mellan SL och Stockholms brandförsvar. I aktuell överenskommelse anges bland annat att rökavskiljande partier ska vara färdigställda på samtliga undermarkstationer 2016. Även om flera undermarkstationer har försetts med detta är det långt ifrån alla där detta har genomförts.

Under årens lopp har det funnits begränsat med krav och riktlinjer för hur brandskyddet i en anläggning av den här typen ska utföras. Det märks bland annat på den säkerhetsmässiga utformningen av utrymningsvägar som skiljer sig mellan stationerna. Parallellt med systemets utbyggnad har samhällets krav på säkerhet ökat samtidigt som resenärerna har blivit fler. Först 2017 fastställdes en föreskrift som ställer tydliga krav på tunnelbanans utformning (Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om personsäkerhet i tunnlar och plattformsrum för tunnelbana och spårväg; TSFS 2017:119).

Motivering
Tunnelbanans undermarksstationer har långa utrymningsvägar för de resande i händelse av brand. Generellt är det dessutom avsevärda höjdskillnader. I nuläget saknar flertalet av undermarkstationerna rökavskiljning mellan plattformsområde och rulltrappa, detta gör att möjligheten för utrymning avsevärt försvåras. Det finns även stationer som helt saknar alternativ utrymningsväg d.v.s. bara en väg upp/ner till plattform samt några med utrymningsväg via spårområde och/eller tunnel.

För SSBF's insatspersonal innebär långa tillträdesvägar utan rökavskiljning att rökdykning och brandvattenförsörjning blir än mer tidskrävande och påfrestande i en rökfylld miljö.

För SSBF's insatspersonal innebär nuvarande utformning där många stationer saknar en funktion som säkerställer att utrymningsvägarna hålls fria från rök att rökdykning försvåras utöver vad som kan förväntas vara praktiskt genomförbart med hänsyn till personalens säkerhet.

Gällande rättelsetider är SSBF medvetna om att ett flertal andra aspekter behöver beaktas i arbetet med dessa åtgärder. SSBF har därför valt rättelsetider som spänner över lång tid, men vi önskar fortlöpande uppföljningar och dialog med Trafikförvaltningen om arbetets fortskridande.

Rättslig reglering/Vägledning för vår bedömning
Åtgärder har skälighetsbedömts i enlighet med 2 kap. 2§ lag om skydd mot olyckor. Vägledning för SSBF:s bedömning har hämtats från:

- BBR 26 kap. 5:53
- SSBF:s erfarenheter, brand på Rinkeby tunnelbanestation 2005 samt brand på T-centralen blå linje 2009.

- Verksamhetsplan för långsiktigt säkerhetshöjande åtgärder i tunnelbanan. 2008-02-25. dnr: SL-2007-3704-1.
- Brandgasavskiljande partier på T-centralen, S:t Eriksplan och Karlaplan, Trafikförvaltningen 2018-01-10. Dnr: SL 2016-0911.
- Haverikommissionens rapport RJ 2009:10
- Transportstyrelsens regler kring nybyggnation TSFS 2017:119
- Arbetsmiljöverkets författningssamling Rök- och kemdykning (AFS 2007:7)

Storstockholms brandförsvar

2019-06-13

Förtydligande av föreläggande

Trafikförvaltningen har av SSBF 2019-06-10 begärt förtydligande kring två punkter i föreläggandet, daterat 2019-05-27, diarienummer 2018-002960. Detta dokument syftar till att förtydliga SSBF:s ståndpunkt för punkt 1 och 7 i föreläggandet.

Punkt 1: Avskiljande partier eller motsvarande

Trafikförvaltningen har presenterat en problemställning gällande punkt 1 i föreläggandet då krav på placering av avskiljning mellan rulltrappa och plattform eventuellt inte kan åtgärdas rent praktiskt, alternativt att den enda möjliga lösningen strider mot andra regler på några av de stationer föreläggandet gäller. Trafikförvaltningen kan dock inte på kort varsel precisera vilka stationer detta gäller.

I de fall avskiljningen inte kan placeras mellan plattformsutrymme och rulltrappa/trappa mot utrymningsväg anser SSBF att avskiljningen kan placeras på annan närliggande plats, exempelvis ovanför grund rulltrappa eller liknande. Detta kan även kombineras med andra skyddsåtgärder.

Punkt 7: Undermarkstationer Tunnelbanan

För åtgärder som rör punkt 7 betraktar SSBF nedanstående stationer, inom SSBF:s område, som undermarkstationer.

Blå linje:
Hjulsta
Tensta
Rinkeby
Rissne
Duvbo
Sundbybergs Centrum
Solna Strand
Huvudsta
Akalla
Husby
Hallonbergen
Näckrosen
Solna Centrum
Västra skogen
Stadshagen
Fridhemsplan
Rådhuset
T-Centralen
Kungsträdgården

Röd linje:

Storstockholms brandförsvar

Mörby Centrum
Danderyds Sjukhus
Bergshamra
Univeritetet
Tekniska Högskolan
Stadion
Gärdet
Karlaplan
Östermalmstorg
T-Centralen
Slussen
Mariatorget
Zinkensdamm
Hornstull
Liljeholmen
Midsommarkransen
Aspudden
Mälarhöjden
Skärholmen

Grön linje:
Fridhemsplan
S:t Eriksplan
Odenplan
Rådmansgatan
Hötorget
T-Centralen
Slussen
Medborgarplatsen
Skanstull
Bagarmossen
Skarpnäck

Tillsynsförrättare/Delegat	Telefon 08-454 89 25
Magnus Gärtner, Brandinspektör	e-post magnus.gartner@ssbf.brand.se
Ärendet har handlagts i samråd med Sten Thörnvik, Mårten Markselius, Gunnar Neselius	

Storstockholms brandförsvar

2019-06-25
Dnr: 2018-002960
Diabasnummer: 307-613/2019

Aktiebolaget Storstockholms
Lokaltrafik
Lindhagensgatan 100
112 18 Stockholm

Ändringsbeslut angående föreläggande daterat 2019-05-27

Storstockholms brandförsvar (SSBF) har i beslut om föreläggande (beslutsdatum 2019-05-27, dnr: 2018-002960) ställt krav på åtgärd gentemot AB Storstockholms Lokaltrafik (SL). Beslutet har överklagats (2019-06-14, TN 2019-0768TN) gällande tidpunkten för när vissa av åtgärderna ska vara slutförda.

SSBF bemöter SL:s överklagan genom att förlänga åtgärdstiderna enligt nedan.

Beslut

- **Beslutspunkt 1 enligt föreläggande. Avskiljande partier eller motsvarande:** De 11 stationer med endast en uppgång ändras åtgärdstid från 2023-01-01 till 2024-12-31. Övriga 24 stationer ändras åtgärdstid från 2025-01-01 till 2026-12-31. Detta i enlighet med SL:s yrkande.
- **Beslutspunkt 5 enligt föreläggande. Komplettering av stigarledning vissa stationer:** Åtgärdstid ändras från 2021-01-01 till 2026-12-31. Detta i enlighet med SL:s yrkande.

Information

SSBF bedömer i och med detta att vi bemött samtliga överklagade punkter i föreläggandet i enlighet med SL:s överklagande.

SL:s överklagande samt SSBF:s föreläggande och ändringsbeslut överlämnas till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Det här beslutet är grundat på 39 § förvaltningslagen.

Veronica Sandström
Avdelningschef Riskhanteringsavdelningen (tf)

Storstockholms brandförsvar - Vi skapar trygghet!

Box 1328
111 83 Stockholm

Tel: 08-454 87 00
Fax: 08-454 89 01

E-post: registrator@ssbf.brand.se
Hemsida: www.storstockholm.brand.se

Storstockholms brandförsvar

Beslut
Tillsynsdatum: 2018-10-02
Beslutsdatum: 2021-10-07
Diarienummer: 2018-002960

Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik
Lindhagensgatan 100
112 18 Stockholm

Ändringsbeslut 2 angående föreläggande 2018-002960

Storstockholms brandförsvar (SSBF) har i beslut om föreläggande (beslutsdatum 2019-05-27, dnr: 2018-002960) med förtydligande (2019-06-13) (föreläggandet) ställt krav på åtgärd gentemot AB Storstockholms Lokaltrafik (org.nr 556013-0683) (SL), genom Trafikförvaltningen (TF).

I skrivelse daterad 2021-09-15 har SL/TF begärt ändring av föreläggandet enligt följande:

- SL/TF begär att SSBF återkallar kravet på att utforma en funktion som begränsar brand- och brandgasspridning mellan plattformsutrymme och rulltrappa/trappschakt mot utrymningsväg på tunnelbanestation Liljeholmen, eftersom det redan finns en sådan skyddslösning sedan 2006 som uppfyller gällande PBL och då gällande BBR.

Till stöd för sin begäran har SL/TF anfört följande:
SSBF har i föreläggandet punkt 1 ställt krav på att TF ska utforma en funktion som begränsar brand- och brandgasspridning mellan plattformsutrymme och rulltrappa/trappschakt mot utrymningsväg på bl.a. tunnelbanestation Liljeholmen. Tunnelbanestation Liljeholmen har en brand- och utrymningsskyddslösning som togs fram 2004, enligt PBL och då gällande BBR. Denna brand- och utrymningsskydds-lösning är dokumenterad med bygglov och har godkänts av Stadsbyggnadskontoret Stockholms stad, dvs. station Liljeholmen har redan en heltäckande brandskydds-lösning, som inkluderar skydd mot brand- och brandgas från plattform till biljetthall och som uppfyller modern lagstiftning.

SL/TF har dokumenterat brand- och utrymningsskydd i en relationshandling. Relationshandlingen uppdateras löpande vid ändringar. TF har anlitat Caverion att regelbundet kontrollera de brandtekniska installationerna och utföra underhåll. SL/TF har bilagt Brandskyddsdokumentation, relationshandling 2006-01-27, upprättad av Brandkonsulten AB.

Beslut

- **Föreläggande punkt 1 Avskiljande av partier eller motsvarande -** SSBF återkallar kravet på att utforma en funktion som begränsar brand- och

Box 1328
111 83 Stockholm
Tel: 08-454 87 00
Fax: 08-454 89 01
E-post: registrator@ssbf.brand.se
Hemsida: www.storstockholm.brand.se

Storstockholms brandförsvar

brandgasspridning mellan plattformsutrymme och rulltrappa/trappschakt mot utrymningsväg avseende Liljeholmens tunnelbanestation.

Rättslig reglering
Beslutet är grundat på 38 § förvaltningslagen (2017:900).

Beslutsfattare/Delegat	Telefon 08-454 88 67	Mobil 070-764 88 67
 Veronica Sandström, avdelningschef Riskhanteringsavdelningen	e-post anders.dahlberg@ssbf.brand.se	
Ärendet har handlagts av brandinspektör Anders Dahlberg, i samråd med brandingenjör Sara Hultman, funktionsansvarig tillsyn.		

Storstockholms brandförsvar

Beslut
Tillsynsdatum: 2018-10-02
Beslutsdatum: 2021-10-07
Diarienummer: 2018-002960

Aktiebolaget Storstockholms
Lokaltrafik
Lindhagensgatan 100
112 18 Stockholm

Ändringsbeslut 3 angående föreläggande 2018-002960

Storstockholms brandförsvar (SSBF) har i beslut om föreläggande (beslutsdatum 2019-05-27, dnr:2018-002960) med förtydligande (2019-06-13) (föreläggandet) ställt krav på åtgärd gentemot AB Storstockholms Lokaltrafik (org.nr 556013-0683) (SL), genom Trafikförvaltningen (TF).

I skrivelse daterad 2021-09-15 har SL/TF begärt ändring av föreläggandet enligt följande:

- SL/TF begär att SSBF gör en ny bedömning angående krav på komplettering av stigarledningsuttag på stationerna Rådhuset, uppgång Kungsholmsgatan, och T-centralen, uppgång Sergels Torg, eftersom uttag redan finns i vardera änden av respektive plattform.
- SL/TF begär att SSBF gör en ny bedömning huruvida det är motiverat att investera i ny stigarledning, för följande stationer:
  - Stigarledningsintag Hötorget norra
  - Stigarledningsintag Duvbo
  - Stigarledningsintag Mariatorget
  - Stigarledningsintag Rådhuset, uppgång Kungsholmsgatan
  - Stigarledning, T-centralen blå linje, uppgång Sergels Torg

Till stöd för sin begäran har SL/TF anfört följande:

Stigarledningsintag Hötorget norra
Det befintliga intaget till stigarledningen som går till norra plattformen ligger mindre än 40 m från uppgång Olof Palmes gata. Föreläggandet ställer krav på att flytta intaget till norra entrén.

SL/TF:s bedömning är att en släckbil kan ställas upp utanför entrén till tunnelbanestation Hötorget norra (uppgång Olof Palmes gata) och pumpskötaren kan ha god överblick och god kommunikation med resten av brandstyrkan som gör insats via entrén till tunnelbanestation. Pumpskötaren kan snabbt koppla upp både brandpost och stigarledning utan att behöva dra slang över gata o dyl. Det räcker med att pumpskötaren ansluter brandpost med en grovslang och ansluter stigarledningen med två grovslangar, vilket han/hon kommer göra snabbt och smidigt.

Box 1328
111 83 Stockholm
Tel: 08-454 87 00
Fax: 08-454 89 01
E-post: registrator@ssbf.brand.se
Hemsida: www.storstockholm.brand.se

Stigarledningsintaget finns på trottoar under brandpostlock. Risken att en bil o.dyl. skulle parkera på trottoaren och blockera brandpostlocket är liten. Att en brandpost finns i gatan under ett brandpostlock är den lösning för brandposter som installeras i Sverige sedan årtionde tillbaka. Om det är en acceptabel lösning för brandpost i Sverige så borde det även vara en accepterad lösning för stigarledningsintag.

Att flytta befintliga intag till stigarledning till tunnelbanestationens entré innebär att investera i ny stigarledning som ska förläggas i rulltrappschakt och hisschakt.
SL/TF begär att SSBF återkallar kravet på att flytta stigarledning till tunnelbanestationens entré.

Stigarledningsintag Duvbo
Det befintliga intaget vid Starrbäcksgatan går via tryckutjämningsschakt till plattformsnivå. Föreläggande ställer krav på att intag flyttas från Starrbäcksgatan till entrén på Tulegatan.

Om en släckbil ställs upp vid entrén Tulegatan 67 – 67, så är avståndet till brandpost mindre än 25 m och avståndet till stigarledningens intag mindre än 60 m.
SL/TF:s bedömning är att en släckbil kan ställas upp utanför entrén till tunnelbanestation Duvbo och pumpskötaren kan ha god överblick och god kommunikation med resten av brandstyrkan som gör insats via entrén till Duvbo tunnelbanestation. Pumpskötaren kan snabbt koppla upp både brandpost och stigarledning utan att behöva dra slang över gata o dyl. Det räcker med att pumpskötaren tar två slangkorgar med grovslang för anslutning till både brandpost och stigarledning, vilket han/hon kommer göra snabbt och smidigt.

Att flytta befintliga intag till stigarledning till tunnelbanestationens entré innebär att investera i ny stigarledning som ska förläggas i rulltrappschakt och hisschakt.
SL/TF begär att SSBF återkallar kravet på att flytta stigarledning till tunnelbanestationens entré.

Stigarledningsintag Mariatorget
Det befintliga intaget till stigarledningen som går till plattformen, finns på Wollmar Yxkullsgatan. Intaget ligger 45 m från entré Swedenborgsgatan. Detta intag försörjer båda uttagen på plattformsnivå.

Föreläggande punkt 6 ställer krav på att intag till stigarledning flyttas till entré Swedenborgsgatan.

SL/TF:s bedömning är att en släckbil kan ställas upp vid entré Swedenborgsgatan och pumpskötaren kan ha god överblick och god kommunikation med resten av brandstyrkan som gör insats via entrén till tunnelbanestation. Pumpskötaren kan snabbt koppla upp stigarledning med två grovslangslängder utan att behöva dra slang över gata o dyl. Närmaste brandpost ligger i samma korsning och kan koppas till släckbilen med en grovslangslängd.

Stigarledningsintaget finns under brandpostlock. Att en brandpost finns i gatan under ett brandpostlock är den lösning som brandposter installeras i Sverige sedan årtionde tillbaka. Om det är en acceptabel lösning för brandpost i Sverige så borde det även vara en accepterad lösning för stigarledningsintag.

Att flytta befintliga intag till stigarledning till tunnelbanestationens entré innebär att investera i ny stigarledning som ska förläggas i rulltrappschakt och hisschakt.

SL/TF begär att SSBF återkallar kravet på att flytta stigarledning till tunnelbanestationens entré.

Stigarledningsintag Rådhuset, uppgång Kungsholmsgatan
Det befintliga intaget till stigarledningen som går till plattformen, finns i tryckutjämningsschakt vid uppgång Polishuset. Detta intag är det enda intaget till stigarledning som går till plattformen och går till två uttag, ett i vardera änden av plattformen.

Intaget till stigarledning vid hiss Kungsklippan går till ett uttag på mellanplanet. Insatsplanen som visar att intag vid hiss Kungsklippan går till uttag på plattformen, stämmer inte med det verkliga utförandet.

Föreläggandet punkt 6 ställer krav på att intag vid hiss Kungsklippan ska flyttas till entré Kungsholmsgatan. SL/TF bedömer att SSBF ställt kravet baserat på den bild och information som finns på den felaktiga insatsplanen. Eftersom det verkliga utförandet överensstämmer med de krav som finns i punkt 5 i föreläggandet som bedömer SL/TF att det verkliga utförandet är tillfredsställande.

Att flytta befintliga intag till stigarledning till tunnelbanestationens entré innebär att investera i ny stigarledning som ska förläggas i rulltrappschakt och hisschakt.
SL/TF begär därför att SSBF återkallar kravet på att flytta stigarledningens intag från Kungsklippans hiss till tunnelbanestationens entré Kungsholmsgatan, vilket innebär att denna stigarledning till plattformen hamnar inom ramen för de krav som ställs i p 7 i föreläggandet.

Stigarledning, T-centralen blå linje, uppgång Sergels Torg
Det befintliga intaget till stigarledningen finns vid entré Vasagatan. Denna stigarledning har två uttag på plattform TB3 blå linje, ett i vardera änden av plattformen.

Föreläggandet punkt 5 ställer krav på att stigarledning ska förses med uttag vid uppgång Sergels torg. Uttag finns dock redan vid uppgång Sergels torg.
SL/TF bedömer att SSBF ställt kravet baserat på den bild och information som finns på den felaktiga insatsplanen. Eftersom det verkliga utförandet överensstämmer med de krav som finns i punkt 5 i föreläggandet bedömer SL/TF att det verkliga utförandet är tillfredsställande.

SL/TF begär därför att SSBF återkallar kravet på att stigarledningen ska förses med uttag vid uppgång Sergels torg, vilket innebär att denna stigarledning till plattformen hamnar inom ramen för de krav som ställs i p 7 i föreläggandet.

Storstockholms brandförsvar

Beslut

- **Föreläggande punkt 5 Komplettering av stigarledning vissa stationer**
  SSBF återkallar kravet på komplettering av stigarledning avseende T-centralen blå linje, uppgång Sergels Torg. När det gäller stationen Rådhuset, uppgång Kungsholmsgatan, är denna station inte angiven i punkt 5.

- **Föreläggande punkt 6 Intag vissa befintliga stigarledningar**
  SSBF återkallar kravet på att befintligt intag flyttas avseende station Rådhuset. När det gäller stationerna Hötorget norra, Duvbo och Mariatorget, finner SSBF inte skäl att ändra sitt beslut.

Rättslig reglering
Beslutet är grundat på 37 § och 38 § förvaltningslagen (2017:900).

Beslutsfattare/Delegat	Telefon 08-454 88 67	Mobil 070-764 88 67
Veronica Sandström avdelningschef Riskhanteringsavdelningen	e-post anders.dahlberg@ssbf.brand.se	
Ärendet har handlagts av brandinspektör Anders Dahlberg, i samråd med brandingenjör Sara Hultman, funktionsansvarig tillsyn.		

Storstockholms brandförsvar

Beslut
Tillsynsdatum: 2018-10-02
Beslutsdatum: 2022-03-04
Diarienummer: 2018-002960

Aktiebolaget Storstockholms
Lokaltrafik
Lindhagensgatan 100
112 18 Stockholm

Ändringsbeslut 4 angående föreläggande 2018-002960

Bakgrund

Storstockholms brandförsvar (SSBF) har i beslut om föreläggande (beslutsdatum 2019-05-27, dnr:2018-002960) med förtydligande (2019-06-13) (föreläggandet) ställt krav på åtgärd gentemot AB Storstockholms Lokaltrafik (org.nr 556013-0683) (SL), genom Trafikförvaltningen (TF).

I skrivelse daterad 2022-02-14 har SL/TF begärt ändring av föreläggandet enligt följande:

- I föreläggandet punkt 6 ställs krav på att intaget till stigarledningen avseende Mariatorgets tunnelbanestation flyttas till entré Swedenborgsgatan. SL/TF begär att SSBF ändrar sitt beslut på så sätt att intaget i stället flyttas till entré Torkel Knutssonsgatan
- I föreläggandet punkt 6 ställs krav på att intaget till stigarledningen avseende Kungsträdgårdens tunnelbanestation flyttas till entré Gustav Adolfs Torg. SL/TF begär att SSBF ändrar sitt beslut på så sätt att intaget i stället flyttas till entré Arsenalsgatan.
- SL/TF begär att SSBF ändrar sitt beslut på så sätt att kravet i punkt 6 i föreläggandet på att intag till stigarledningar flyttas stryks avseende följande stationer:
    - Fridhemsplans tunnelbanestation, blå linje (FHP TB3)
    - Sundbybergs tunnelbanestation
    - Gärdets tunnelbanestation
    - Karlaplans tunnelbanestation

Till stöd för sin begäran har SL/TF anfört bl.a. följande:

Att flytta befintliga intag till stigarledning till tunnelbanestationens entré innebär att investera i ny stigarledning som ska förläggas i rulltrappschakt, hisschakt eller förläggs i mark/berg som borras upp.

SL/TF har utarbetat en grundprincip och tagit fram ett dokument för strategi avseende utformning av stigarledningar i befintlig tunnelbana där man kommit fram till att ett intag är acceptabelt under vissa förutsättningar, bl.a. att räddningstjänsten accepterar lösningen och att en insatsplan finns. Trafikförvaltningen behöver i detta arbete fastslå principen med ett intag för stigarledning per station.

Trafikförvaltningen har utifrån ändringsbeslut 3 gällande stigarledning T-centralen blå linje samt formulering av kravställning i punkt 5 i rubricerat föreläggande tolkat det som att detta skulle kunna accepteras av SSBF förutsatt att intaget finns vid en entré till tunnelbanestationen.

SL/TF begär att SSBF bekräftar att principen med ett stigarledningsintag per station kan tillämpas, förutsatt att tydlig insatsplan finns tillgänglig, generellt för tunnelbanans undermarksstationer, alternativt med vissa namngivna stationer som undantaga denna princip.

Utifrån denna grundprincip begär SL/TF ändringsbeslut för respektive tunnelbanestation enligt följande.

Fridhemsplans tunnelbanestation, blå linje (FHP TB3)

Fridhemsplans tunnelbanestation, blå linje har två stigarledningar till plattformsnivå. Ett intag vid entré Mariebergsgatan respektive ett intag vid tryckutjämningsschakt Fridhemsgatan.

Utifrån tidigare besked och beslut från SSBF från motsvarande förutsättningar och krav, bedömer SL/TF att det är tillfredsställande med ett intag vid entré Mariebergsgatan som försörjer en stigarledning till två uttag skyddad miljö bakom brandgasparti o dyl på plattformsnivå.

SL/TF begär att SSBF ändrar kravet att ”intag Fridhemsgatan blå linje flyttas till södra entrén” stryks och ersätts med krav att ”intag till stigarledning vid entré Mariebergsgatan ska försörja en stigarledning till två uttag i respektive ända av plattformen i skyddad miljö, bakom brandglasparti eller liknande avskiljande funktion”.

Sundbyberg tunnelbanestation

Sundbybergs tunnelbanestation har två stigarledningar till plattformsnivå. Ett intag vid entré Järnvägsgatan respektive ett intag vid tryckutjämningsschakt korsningen Prästgårdsgatan/Rosengatan.

Utifrån tidigare besked och beslut från SSBF från motsvarande förutsättningar och krav, bedömer SL/TF att det är tillfredsställande med ett intag vid entré Mariebergsgatan som försörjer en stigarledning till två uttag skyddad miljö bakom brandgasparti o dyl på plattformsnivå.

SL/TF begär att SSBF ändrar kravet att ”intag Prästgårdsgatan flyttas till norra entrén” stryks och ersätts med krav att ”intag till stigarledning vid entré Järnvägsgatan ska försörja en stigarledning till två uttag i respektive ända av plattformen i skyddad miljö, bakom brandglasparti eller liknande avskiljande funktion”.

Gärdets tunnelbanestation

Gärdets tunnelbanestation har två stigarledningar till plattformsnivå. Ett intag vid Brantingsgatan respektive ett intag vid tryckutjämningsschakt Furusundsgatan.

Utifrån tidigare besked och beslut från SSBF från motsvarande förutsättningar och krav, bedömer SL/TF att det är tillfredsställande med ett intag vid entré Mariebergsgatan som försörjer en stigarledning till två uttag skyddad miljö bakom brandgasparti o dyl på plattformsnivå.

SL/TF begär att SSBF ändrar kravet att "intag vid Furusundsgatan flyttas till entré Värtavägen" stryks och ersätts med krav att "intag till stigarledning vid Brantingsgatan ska försörja en stigarledning till två uttag i respektive ända av plattformen i skyddad miljö, bakom brandglasparti eller liknande avskiljande funktion".

Karlaplans tunnelbanestation

Karlaplans tunnelbanestation har två stigarledningar till plattformsnivå. Ett intag vid Valhallavägen respektive ett intag vid tryckutjämningsschakt gårdstak Erik Dahlbergsallén.

Utifrån tidigare besked och beslut från SSBF från motsvarande förutsättningar och krav, bedömer SL/TF att det är tillfredsställande med ett intag vid entré Mariebergsgatan som försörjer en stigarledning till två uttag skyddad miljö bakom brandgasparti o dyl. på plattformsnivå.

SL/TF begär att SSBF ändrar kravet att "intag Fältöversten flyttas till entré" stryks och ersätts med krav att "intag till stigarledning vid Valhallavägen ska försörja en stigarledning till två uttag i respektive ända av plattformen i skyddad miljö, bakom brandglasparti eller liknande avskiljande funktion".

Motiv

SSBF har förelagt SL/TF (punkten 5 i föreläggandet) att komplettera stigarledning med ytterligare ett uttag avseende de stationer där det endast finns uttag i ena änden av plattformen. I ändringsbeslut daterat 2021-10-07 återkallade SSBF kravet på komplettering av ytterligare ett uttag avseende T-centralen blå linje, uppgång Sergels Torg, eftersom det framkommit att ett sådant uttag redan fanns. Beslutet avsåg således antalet uttag vid plattform och inte antalet intag för stigarledning.

När det gäller frågan om antal intag vid entréer utelämnade SSBF krav på komplettering avseende en del stationer. Det innebär dock inte att SSBF anser att det generellt är en bra lösning men det accepterades för utvalda stationer, eftersom det endast gällde ett fåtal stationer och att det skedde i samråd med SL/TF.

SSBF:s grundsyn är att stationerna ska var utformade så lika som möjligt för att underlätta en insats, vilket innebär att det ska finnas minst två intag per station, vilka ska vara placerade vid entréerna och vara oberoende av varandra. Att endast ha ett intag som försörjer båda plattformsändarna innebär nackdelar som t.ex.:

- Komplicerar valet av angreppsväg/taktik och gör därmed insatsen mindre flexibel.
- Släckbilen som trycksätter stigarledningen blir förutbestämd till en plats som kanske inte väljs som angreppsväg.
- Personal och material kan hamna på stort avstånd från angreppsvägen.
- Stigarledningen blir lång vilket medför att den tar lång tid att fylla och att det går åt mycket vatten att fylla den.
- Om insats behöver ske från båda ändarna av plattformen får samtliga rökdykargrupper vatten från samma intag. Det är önskvärt att respektive rökdykargrupp kan styra sin egen vattentillgång.

Att minska antalet intag till ett intag på de stationer där det i dag finns två, anser SSBF är en försämring. När det gäller en uppdaterad insatsplan ska en sådan finnas oavsett om det finns ett eller två intag på stationen.

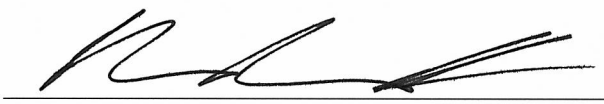
Beslut

När det gäller tunnelbanestationen Mariatorget medger SSBF att intaget till stigarledningen flyttas till Torkel Knutssonsgatan istället för entré Swedenborgsgatan.

När det gäller tunnelbanestationen Kungsträdgården medger SSBF att intaget till stigarledningen flyttas till Arsenalsgatan istället för Gustav Adolfs torg.

När det gäller tunnelbanestationerna Fridhemsplan, blå linje (FHP TB3), Sundbyberg, Gärdet och Karlaplan, finner SSBF att vad SL/TF anfört inte utgör skäl för SSBF att ändra sitt beslut.

Rättslig reglering
Beslutet är grundat på 37 § och 38 § förvaltningslagen (2017:900).

Beslutsfattare	Telefon 08-454 88 67	Mobil 070-764 88 67
 Peter Arnevall Förbundsdirektör och Räddningschef	e-post anders.dahlberg@ssbf.brand.se	
Ärendet har handlagts av Brandinspektör Anders Dahlberg		

Storstockholms brandförsvar

Beslut
Tillsynsdatum: 2018-10-02
Beslutsdatum: 2024-09-23
Diarienummer: 2018–002960

Aktiebolaget Storstockholms
Lokaltrafik
Lindhagensgatan 100
112 18 Stockholm

Ändringsbeslut 5 angående föreläggande 2018-002960

Beslut

Storstockholms brandförsvar ändrar det tidigare beslutet med dnr: 2018–002960 endast på så sätt att genomförandetiderna för utförandet av de förelagda åtgärderna ska vara utförda senast den:

Punkt 1. Avskiljande partier eller motsvarande för de 11 stationerna med endast en uppgång ska vara klara senast 2026-06-30.

Punkt 1. De övriga 23 stationerna ska vara klara senast 2028-06-30.

Punkt 5. Komplettering av stigarledningar vissa stationer ska vara klara senast 2028-06-30.

Punkt 6. Intag till vissa befintliga stigarledningar flyttas ska vara klara senast 2028-06-30.

Punkt 7. Uttag för stigarledningar ska mynna i skyddad miljö ska vara klara senast 2028-06-30.

Beskrivning av ärendet

Den 27 maj 2019 utfärdade Storstockholms brandförsvar (SSBF) ett beslut om föreläggande, dnr: 2018–002960, att vidta brandskyddsåtgärder på/i de flesta av de tunnelbanestationer som är klassade som undermarkstationer inom SSBF:s geografiska område. Beslutet riktades till Aktiebolaget Storstockholms Lokaltrafik (SL) genom Trafikförvaltningen Region Stockholm (TF). SL/TF har den 3 september 2024 meddelat SSBF att de bedömer att de inte kommer vara möjligt att nå föreläggandets färdigställandetider för samtliga berörda stationer. I sina skriftliga förklaringar (brev 2024-08-09, ärende/dok. Id: SL-2016-0911) och (brev 2024-09-19, ärende/dok. Id: TN 2024–0010) redogörs för anledningarna till förseningarna samt en begäran om omprövning av beslut så färdigställandetiderna ändras. SL/TF har även redovisat sin ambition för att höja brand- och säkerheten tillfälligt under den förlängda rättelsetiden med flera åtgärder som innefattar både tekniska- och organisatoriska åtgärder. Dessa åtgärder gäller speciellt de 11 stationer under punkt 1. med endast en uppgång.

Tillämpliga bestämmelser

Av Förvaltningslag (2017:900) 37 § framgår att en myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning.

Motivering

SSBF har haft möten där SL/TF:s brev har granskats och diskuterats. SSBF har förståelse för projektets storlek och dess komplexitet. Även att SL/TF avser att höja brand- och säkerheten tillfälligt genom organisatoriska- och tekniska lösningar, speciellt på de 11 stationer med bara en uppgång, gör att SSBF accepterar ansökan om förlängd rättelsetid. SSBF anser att detta är sådana omständigheter som, i enlighet med förvaltningslagen 37 §, motiverar att genomförandetiden ska ändras.

Enligt föreläggandet framgår att SSBF avser att pröva förutsättningarna för att förena sitt beslut med ett vite om åtgärderna enligt beslutet inte har vidtagits efter de datum som beslutet anger. SSBF anser dock att ett sådant förfarande i detta specifika fall, inte hade gjort att de påtalade bristerna blir åtgärdade tidigare.

Beslutande

Beslutet har fattats av avdelningschefen för Riskhantering Petronella Norell. I den slutliga handläggningen av ärendet har även brandinspektören Anders Dahlberg och handläggaren med juridisk kompetens Kjell Hemblom medverkat.

Storstockholms brandförsvar